Demo Ispit za Backend Developer Tečaj

Dobrodošli na demo ispit za Backend Developer tečaj. Ispit traje 90 minuta i sastoji se od tri dijela: Osnove PHP-a, Napredni PHP, i Osnove MySQL-a. Svaki dio sadrži ABC pitalice, pitanja za samostalno odgovaranje, te programski zadatak. Sretno!

1. Osnove PHP-a

Što je PHP? (1 bod)

A) Programski jezik specifičan za platformu

B) Server-side skriptni jezik

C) Klijentski jezik

PHP (Hypertext Preprocessor) je skriptni jezik otvorenog koda koji se koristi za razvoj dinamičkih web stranica i aplikacija. PHP se često koristi u kombinaciji s HTML-om za generiranje sadržaja koji se prikazuje na web stranici, a također se koristi za rad s bazama podataka, sesijama, autentifikacijom korisnika i drugim web funkcijama.

Koji od sljedećih načina može poslužiti za ubacivanje PHP koda unutar HTML-a? (1 bod)

A) `<?php ?>`

B) `<script type="php">`

C) Oba A i B

Kako se zove funkcija u PHP-u za spajanje na bazu podataka MySQL? (1 bod)

A) `connect_mysql()`

B) `mysql_connect()`

C) `mysqli_connect()`

Objasni razliku između echo i print u PHP-u. (2 boda)

`echo` je jezična konstrukcija a ne funkcija, može ispisati 1 ili više argumenata odvojenih zarezom, nema povratnu vrijednost, `print` je funkcija (iako se koristi kao jezična konstrukcija), vraća uvijek 1, prihvata samo 1 argument, npr. `$result = (print "krumpir"); var_dump($result);` će ispisati `true`. Oba mogu interpolirati varijable u dvostrukim navodnicima ili odvojiti zarezima (za razliku od `print`).

Kako se definiraju varijable u PHP-u?

Varijable u PHP-u započinju s znakom dolara (`$`) i ne zahtijevaju prethodnu deklaraciju tipa. PHP je dinamički tipiziran jezik, što znači da tip varijable može biti promijenjen tijekom izvođenja programa.

Što je to "globalna" i "lokalna" varijabla u PHP-u?

Globalna varijabla: Definira se izvan funkcija i metoda, dostupna je u cijelom programu, uključujući i unutar funkcija, ali uz korištenje ključne riječi global ili korištenjem `$GLOBALS` superglobalne varijable.

```
$globalVar = 10;

function test() {
    global $globalVar;
    echo $globalVar;
}
test();  // Ispisuje 10
```

Lokalna varijabla definira se unutar funkcije i dostupna je samo unutar te funkcije.

Objasni kako funkcionira funkcija `isset()`. (2 boda)

Funkcija se koristi za provjeru da li je varijabla definira i nije `null`. `isset($var)` vraća `true` ako je varijabla definirana i njena vrijednost nije `null`. false vraća ako je definirana ili je njena vrijednost `null`. `empty()` je sličan ali provjerava da li je varijabla prazna (`null`, prazan string, `0`, `false`).

Napišite PHP skriptu koja će izračunati sumu prvih 100 prirodnih brojeva i ispisati rezultat. (3 boda)

```
<?php
$suma = 0; // inicijalizacija prije petlje
for ($i = 1; $i <= 100; $i++) {
    $suma += $i;
}
echo "Suma prvih 100 prirodnih brojeva: " . $suma;
?>
```

Što predstavlja $_GET i $_POST u PHP-u?

`$_GET` je superglobalna varijabla koja se koristi za pristup podacima koji su poslani putem URL-a, tj. putem `GET` metode. Parametri se prenose u URL-u i mogu se vidjeti u adresnoj traci.

```
// URL: index.php?ime=Ivan&dob=25
$ime = $_GET['ime'];  // Ispisuje "Ivan"
$dob = $_GET['dob'];  // Ispisuje 25
```

`$_POST` je superglobalna varijabla koja se koristi za pristup podacima poslanim putem HTTP POST metode. Ovi podaci se ne prikazuju u URL-u, što ih čini pogodnim za slanje osjetljivih informacija, kao što su lozinke.

```
// Form data with method POST
$ime = $_POST['ime'];
```

`$_GET` se koristi kada želite prenijeti podatke putem URL-a (npr. za pretrage, filtriranje), dok je `$_POST` bolji za slanje osjetljivih podataka (npr. prijava, registracija) jer podaci nisu vidljivi u URL-u.

Koja je razlika između == i === u PHP-u?

`==` (dvostruka jednako): Provodi usporedbu vrijednosti, ignorirajući tip varijable. Ako su vrijednosti iste, smatraju se jednakima. `===` (triple equal): Provodi usporedbu vrijednosti i tipa. Varijable moraju imati istu vrijednost i tip.

2. Napredni PHP

Što predstavlja OOP termin "nasljeđivanje"? (1 bod)

A) Skrivanje unutarnjih detalja

B) Ponovna upotreba koda

C) Metoda koja ne vraća vrijednost

OOP termin "nasljeđivanje" (eng. inheritance) odnosi se na sposobnost jedne klase da naslijedi svojstva (atribute) i metode druge klase. To omogućuje ponovnu upotrebu koda i olakšava proširivanje postojećih klasa bez potrebe za njihovim ponovnim definiranjem.

Koji je operator korišten za stvaranje objekta u PHP-u? (1 bod)

A) `->`

B) `new`

C) `::`

O operator `new` se koristi za stvaranje objekta iz klase. Operator `->` se koristi za pristupanje metodama i svojstvima objekta, ali nije operator za stvaranje objekta. Operator `::` se koristi za pristupanje statičkim metodama i svojstvima klase, ali također nije za stvaranje objekta.

Koji PHP konstrukt omogućava programerima hvatanje izuzetaka? (1 bod)

A) `do-catch`

B) `exception`

C) `try-catch`

try-catch konstrukcija omogućava programerima da "uhvate" izuzetke i obrade ih na odgovarajući način. U try bloku stavlja se kod za koji postoji mogućnost da baci izuzetak, dok se u catch bloku navodi kako se izuzetak treba obraditi ako do njega dođe. `do-catch` ne postoji, `exception` je PHP klasa koja predstavlja izuzetak.

Objasni koncept Namespaces u PHP-u. (2 boda)

Namespaces je koncept koji omogućava jednostavniju organizaciju aplikacije. Omogućava upravljanje imenima konstanti, klasa i funkcija za izbjegavanje kolizija (ista imena u različitim dijelovima aplikacija). Olakšava autoloading (automatsko učitavanje) klasa i organizaciju u logičke cjeline.

Kako se može implementirati autoloading klasa u PHP-u? (2 boda)

Prvi način je pomoću `spl_autoload_register` funkcije koja omogućava registraciju više autoload funkcija. Svaki put kada PHP naiđe na novu klasu koja nije prethodno učitana, ova funkcija će biti pozvana.

```
// Autoload funkcija
function myAutoloader($class) {
    include 'classes/' . $class . '.class.php';
}

// Registracija autoload funkcije
spl_autoload_register('myAutoloader');

// Korištenje klase (PHP automatski učitava odgovarajuću datoteku)
$obj = new MyClass();
```

Drugi način je pomoću PSR-4 standarda za autoloading. Za to moramo imati konfiguriran composer i podešenu `composer.json` u root direktoriju projekta:

```
{
  "autoload": {
    "psr-4": {
      "MyNamespace\\": "src/"
    }
  }
}
```

Imamo namespace i direktorij u kojem se nalaze klase koje pripadaju tom prostoru imena.
Pokrenemo Composer kako bi generirali autoload datoteku:

```
bash
composer dump-autoload
```

U PHP kodu, sada možete jednostavno koristiti klase:

```
// Učitavanje autoload datoteke
require 'vendor/autoload.php';
// Korištenje klase
$obj = new MyNamespace\MyClass();
```

Napiši PHP klasu Auto koja ima svojstva boja i model i metodu `ispis()` koja ispisuje te vrijednosti. (3 boda)

```php
<?php
class Auto {
    private $boja;
    private $model;

    public function __construct($boja, $model) {
        $this->boja = $boja; // uzmi iz parametara
        $this->model = $model;
    }

    public function ispis() {
        echo "Boja je: " . $this->boja . "<br>";
        echo "Model auta je: " . $this->model . "<br>";
    }
}

// Kreiranje objekta klase Auto
$mojAuto = new Auto("Plava", "Tesla model 3");

$mojAuto->ispis();
```

Razlika između korištenja apstraktnih klasa i interface-a

Glavne razlike između korištenja apstraktnih klasa i interfejsa u PHP-u su:

1. Apstraktne klase mogu sadržavati apstraktne i konkretne metode, dok interface-i mogu imati samo apstraktne metode.

2. Apstraktne klase ne podržavaju višestruko nasljeđivanje, dok interfejsi to podržavaju.

3. Apstraktne klase mogu imati svojstva (varijable) koja mogu biti `final`, `non-final`, `static` i `non-static`, dok interfejsi mogu imati samo `static` i `final` svojstva.

4. Apstraktne klase mogu imati `static` metode, `main` metodu i konstruktore, dok interfejsi ne mogu.

5. Apstraktna klasa može pružiti implementaciju interfejsa, dok interfejs ne može pružiti implementaciju apstraktne klase.

6. Apstraktne klase se deklariraju ključnom riječi `abstract class`, dok se interfejsi deklariraju ključnom riječi `interface`.

7. Apstraktne klase postižu djelimičnu apstrakciju (0-100%), dok interfejsi postižu potpunu apstrakciju (100%).

Ukratko, apstraktne klase su fleksibilnije jer mogu imati konkretne metode i svojstva, ali ne podržavaju višestruko nasljeđivanje. S druge strane, interfejsi su rigidniji, ali podržavaju višestruko implementiranje i postižu potpunu apstrakciju.

3. Osnove MySQL

Što je primarni ključ u MySQL bazi podataka? (1 bod)

A) Ključ koji identificira svaki zapis jedinstveno

B) Ključ koji može imati duplicirane vrijednosti

C) Ključ koji se koristi za optimizaciju

Primarni ključ je jedinstveni identifikator za svaki redak u tablici. Svaka tablica može imati samo jedan primarni ključ. Vrijednosti u primarnom ključu moraju biti **jedinstvene i ne mogu biti** `NULL`. Primarni ključ omogućava brzo pretraživanje i povezivanje podataka unutar tablice.

```
CREATE TABLE Students (
    student_id INT NOT NULL,
    name VARCHAR(100),
    PRIMARY KEY (student_id)
);
```

Strani ključ je stupac (ili kombinacija stupaca) u jednoj tablici koji se odnosi na primarni ključ druge tablice. Strani ključ omogućava uspostavljanje odnosa između tablica. Vrijednosti u stranom ključu moraju odgovarati vrijednostima primarnog ključa u povezanoj tablici ili biti NULL (ako je dopušteno). Strani ključ osigurava referencijalni integritet, što znači da se ne mogu unijeti podaci u stranoj tablici koji nemaju odgovarajući redak u tablici kojoj pripada primarni ključ.

```
CREATE TABLE Enrollments (
    enrollment_id INT NOT NULL,
    student_id INT,
    course_id INT,
    PRIMARY KEY (enrollment_id),
    FOREIGN KEY (student_id) REFERENCES Students(student_id)
);
```

Koji SQL naredba se koristi za brisanje zapisa iz tablice? (1 bod)

A) `REMOVE`

B) `DELETE`

C) `DROP`

```
DELETE FROM ime_tablice WHERE uslov;
```

`REMOVE` ne postoji kao SQL naredba. `DROP` se koristi za brisanje cijele tablice ili baze podataka, a ne pojedinih zapisa.

Koji podatak definira SQL naredba CREATE TABLE? (1 bod)

A) Kreira novu bazu podataka

B) Kreira novu tablicu

C) Kreira novi stupac u tablici

```
CREATE TABLE ime_tablice (
    id INT PRIMARY KEY,
    naziv VARCHAR(100),
    datum DATETIME
);
```

Objasni razliku između INNER JOIN i LEFT JOIN. (2 boda)

`INNER JOIN` vraća samo redove gdje postoji podudaranje (match) u obje tablice iz baze podataka. `LEFT JOIN` vraća sve redove iz lijeve tablice i odgovarajuće redove iz desne tablice (koji imaju podudaranje). Uključuje redove iz lijeve tablice i kada ne postoji odgovarajući red u desnoj tablici, kada kolone iz desne tablice imaju NULL vrijednost. Dakle razlika je u načinu kako se spajaju tablice i koje redove uključuju u rezultat.

Kako se koristi SQL naredba UPDATE? (2 boda)

Koristi se za izmjenu postojećih podataka u tablici:

```
UPDATE naziv_tablice
SET naziv_stupca1 = nova_vrijednost1,
    naziv_stupca2 = nova_vrijednost2,
    ...
WHERE uvjet;
```

Ako nema `WHERE` dijela, ažuriraju se svi redovi u tablici `naziv_tablice`.

Napiši SQL naredbu koja stvara tablicu Korisnici s stupcima ID (primarni ključ, auto-increment), Ime, i Email. (3 boda)

```
CREATE TABLE Korisnici (
    ID INT AUTO_INCREMENT PRIMARY KEY,
    Ime VARCHAR(30) NOT NULL,
    Email VARCHAR(30) NOT NULL UNIQUE
);
```